

UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE "IULIU HAȚIEGANU" CLUJ-NAPOCA

ȘCOALA DOCTORALĂ

CLUJ-NAPOCA 2024

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT

Evaluarea impactului asupra autopercepției pacientului edentat, protezat prin terapie implanto-protetică

Doctorand **Arin Ioan Sava**

Conducător de doctorat **Prof. dr. Radu Septimiu Câmpian**

CUPRINS

INTRODUCERE

STADIUL ACTUAL AL CUNOAȘTERII

Capitolul 1

- 1.1. Anatomia parodonțiului
- 1.2. Inervația dinților
- 1.3. Boala parodontală
- 1.4. Importanța structurilor dentare asupra calității vieții

Capitol 2. Tratamentul edentației prin terapia implantologică

- 2.1. Ce reprezintă edentația și cauzele apariției ei
- 2.2. Tratamentul implantar la pacienții edentați
- 2.3. Impactul edentațiilor asupra calității vieții

Capitol 3. Profilul psihologic al pacientului edentat

- 3.1. Statusul psihologic al pacienților edentați total
- 3.2. Relația pacient – medic

CONTRIBUȚIA PERSONALĂ

1. Ipoteza de lucru/obiective

2. Studiu 1. Studiu retrospectiv privind evaluarea gradului de satisfacție al pacienților cu privire la lucrările supraimplantare. Studiu preliminar bazat pe chestionar

- 2.1. Introducere
- 2.2. Ipoteza de lucru și obiective
- 2.3. Material și metodă
- 2.4. Rezultate
- 2.5. Discuții
- 2.6. Concluzii

3. Studiu 2. Evaluarea percepției și satisfacției pacienților cu privire la sistemul de sănătate orală privată din România

- 3.1. Introducere
- 3.2. Ipoteză de lucru și obiective
- 3.3. Material și metodă
- 3.4. Rezultate
- 3.5. Discuții
- 3.6. Concluzii

4. Studiu 3. Corticoizii topici o soluție viabilă pentru grefele orale sau gazdă pentru infecții? O perspectivă sistematică asupra studiilor clinice randomizate

- 4.1. Introducere
- 4.2. Ipoteza de lucru și obiective
- 4.3. Material și metodă
- 4.4. Rezultate
- 4.5. Discuții
- 4.6. Concluzii

5. Concluzii generale

6. Originalitatea și contribuțiile inovative ale tezei

REFERINȚE

Cuvinte cheie: edentație, protezare implanto-protetică, structuri dentare, aspecte psihologice, autopercepție, masticație, deglutiție, fonație.

INTRODUCERE

Sănătatea orală și calitatea vieții sunt două subiecte tot mai de interes, atât la nivelul societății în care trăim, cât și la nivel global și reprezintă două subiecte importante, foarte des întâlnite atât în unitățile spitalicești cât și în institutele de sănătate publică de la nivel național și mondial.

Legătura dintre sănătatea orală și calitatea vieții poate fi explicată prin faptul că, autopercepția pacientului cu privire la aspectul estetic și statusul său psihologic au o puternică și directă legătură. Un zâmbet frumos, cu dinți aliniați, compleți, cu ocluzie stabilă, asociat cu o culoare și o morfologie naturală, determină o creștere a stimei de sine, a încrederii și arată o calitate a vieții crescută și o preocupare asupra stării de sănătate generală din partea pacientului.

De parte opusă, pacienții care prezintă edentații uni- sau pluridentare, prezintă o lipsă a încrederii în sine, prezintă un status psihologic mai apropiat de cel al unei persoane depressive, deseori acești pacienți prezintă diferite boli generale asociate, ceea ce arată o calitate a vieții mai scăzută și un interes diminuat în ceea ce privește starea de sănătate.

Edentațiile unidentare sau pluridentare sunt o afecțiune foarte frecventă în rândul populației la nivel global. Această situație se regăsește mai frecvent la persoanele adulte și la vârstnici, dar poate fi întâlnită și la adolescenți sau la adulții tineri.

Datorită numărului mare de pacienți care se află în situația de a fi edentat parțial sau total, această temă este una de interes pentru toți practicienii din domeniul stomatologiei, dar și din domeniul de medicină generală, unele afecțiuni, în special cele gastrice, fiind în strânsă legătură cu un status dentar nefavorabil.

Pierderea unităților dentare afectează calitatea vieții persoanei în cauză pe mai multe planuri. Este afectată atât buna funcționare a aparatului dento-maxilar (masticăție, deglutiție, fonație), cât și aspectul estetic și mai ales afectare la nivel emoțional.

Având în vedere toate implicațiile pe care statusul dentar le are la nivel general și adresabilitatea tot mai mare a pacienților în cabinetele de medicină dentară, private sau publice, medicii stomatologi sunt obligați să creeze o legătură strânsă, de încredere cu pacientul și să îl informeze pe acesta cu privire la variantele de tratament posibile, fiecare cu avantajele și dezavantajele ei. O terapie tot mai des utilizată este cea a implanturilor dentare, care restabilesc foarte bine funcțiile aparatului dento-maxilar.

Prin prezenta lucrare am încercat să aduc o contribuție importantă în ceea ce privește evaluarea percepției pacienților asupra calității tratamentelor stomatologice și asupra modului în care percep pacienții tratamentele efectuate de către corpul medical.

STADIUL ACTUAL AL CUNOAȘTERII

În cele trei capitole din partea de cercetare teoretică a tezei sunt trecute în revistă aspecte legate de anatomie a parodontiului, importanța structurilor dentare asupra calității vieții, tratamentul edentației prin terapia implantologică, statusul psihologic al pacientului edentat și relația medic-pacient.

CONTRIBUȚIA PERSONALĂ

Pornind de la informațiile prezentate în Stadiul actual al cunoașterii, în prezenta lucrare au fost realizate trei studii care să ofere informații clare cu privire la edentațiile unidentare, pluridentare sau totale și impactul acestora asupra statusului psiho-emoțional al pacientului, evaluarea percepției și a gradului de satisfacție al pacienților cu privire la sistemul de sănătate orală privată din România și de la nivelul municipiului Cluj-Napoca, care sunt factorii care determină un grad mai mic sau mare de satisfacție în ceea ce privește tratamentele stomatologice de reabilitare orală, precum și o privire de ansamblu asupra tratamentului alogenic cu celule hematopoietice, care reprezintă un protocol de tratament la pacienții care prezintă diferite forme neoplazice la nivelul sistemului hematopoietic și efectele secundare manifestate la nivelul cavității orale ale tratamentului prin transplant cu celule hematopoietice alogene . Graf versus host disease (GVDH) fiind o complicație severă a acestui tip de tratament, care este determinată de interacțiunea dintre sistemul imun al persoanei gazdă și celulele transplantate.

Studiul 1 - Studiu retrospectiv privind evaluarea gradului de satisfacție al pacienților cu privire la lucrările supraimplantare. Studiu preliminar bazat pe chestionar

Introducerea implantologiei la scară largă ca și terapie a edentațiilor unidentare sau pluridentare au revoluționat posibilitățile de tratament și implicațiile biologice pe care aceste tratamente le prezintă, impunând tot odată noi standarde în reabilitarea funcțiilor aparatului dento-maxilar.

Gradul de satisfacție al pacienților cu privire la lucrările supraimplantare trebuie apreciat privind mai multe aspecte. Atingerea unui grad maxim de satisfacție al pacientului cu privire la tratamentul supraimplantar este o provocare majoră pentru practician deoarece acesta trebuie să fie atât un bun profesionist în domeniu cât și înzestrat cu abilități de comunicare deosebite, în caz contrar pacienții pot fi nemulțumiți de actul terapeutic, cost sau atitudinea medicului.

Un rol important în atingerea unui grad de satisfacție maxim al pacientului, pe lângă calitatea actului terapeutic, este reprezentat și de modul în care medicul relaționează cu pacientul și gradul de încredere pe care acesta îl oferă, persoanelor care se prezintă în cabinetul de medicină dentară în vederea acestor tratamente implantare.

Ipoteza de lucru și obiective

Evaluarea gradului de satisfacție al pacienților edentați total, care au beneficiat de reabilitarea aparatului dento-maxilar prin intermediul lucrărilor protetice supraimplantare.

Obiectivele specifice evaluate au fost:

- Evaluarea percepției pacienților asupra calității tratamentului efectuat;
 - Evaluarea percepției pacienților cu privire la conduita personalului medical;
 - Evaluarea gradului de satisfacție cu privire la tratamentul supraimplantar realizat;
 - Evaluarea percepției asupra statusului calității vieții post-terapie;
 - Evaluarea autopercepției cu privire la componenta psihologică și emoțională;
- Evaluarea încrederii în sine a pacientului tratat implanto-protetic.

Material și metodă

Studiu retrospectiv, cu un lot de 50 de subiecți aflați în faza de tratament supraimplantar și are la bază un chestionar de evaluare a gradului de satisfacție compus din 26 de întrebări, completat de pacienți în perioada 2015-2016, în Cluj-Napoca, România.

Datele din prezentul studiu cuprind aspecte legate de gen, vârstă, mediu de rezidență, nivelul studiilor, tratamentul efectuat.

Chestionarul utilizat a fost împărțit în trei părți, prima colectând informații generale, cea de a doua parte despre atitudinea pacienților față de sănătatea proprie, modul în care a perceput pacientul existența edentațiilor, iar în cea de a treia parte s-au colectat date despre gradul de satisfacție obținut după reabilitarea implanto-protetică.

Rezultate

Persoanele de gen feminin au arătat o disponibilitate și o dorință mai mare de a-și recăpăta funcțiile aparatului dento-maxilar prin intermediul tratamentelor supraimplantare, cu un procent de 28% mai mare decât persoanele de gen masculin. Acest rezultat arată că persoanele de sex feminin acordă o atenție sporită sănătății orale și aspectului fizic.

Sănătatea unităților dentare este importantă pentru majoritatea persoanelor chestionate, acest rezultat fiind îmbucurător, deoarece realizarea tratamentelor de specialitate, la timp, pot preveni o serie de efecte nedorite atât la nivel local, cât și la nivel general.

Implicațiile la nivel psihologic ale edentațiilor sunt multiple, pacienții afectați de acest status oral tind să se refugieze, viața socială fiind pentru cei mai mulți o povară, sentimentul de inferioritate fiind tot mai apăsător, iar relațiile inter-personale devin inconfortabile. Aceste aspecte sunt prezente și în literatură, și sunt confirmate de rezultatele obținute de prezentul studiu, 80% dintre persoanele chestionate declarându-se afectate de pierderea unităților dentare .

Lipsa educației medicale a copiilor și a părinților are urmări grave în evoluția fiecărei persoane. Acest fapt poate fi observat și în prezentul studiu, în care majoritatea pacienților au pierdut primul dinte permanent până la vârsta de 18 ani.

Îmbunătățirea calității vieții prin intermediul terapiei supra-implantare este certă și demonstrată atât de datele din literatură cât și de rezultatele prezentului studiu majoritatea pacienților se declară ca fiind mulțumiți de tratamentul implanto-protetic, preferă această variantă terapeutică în detrimentul celei clasice de protezare parțială sau totală, încrederea în sine prezintă un nivel mult mai ridicat după finalizarea tratamentului comparativ cu încrederea în sine înaintea începerii reabilitării morfo-funcționale. Toate aceste rezultate arătând o îmbunătățire considerabilă a calității vieții pacienților.

Concluzii

Importanța stării de sănătate a unităților dentare și a aspectului estetic al acestora este un deziderat important pentru aproape toți pacienții chestionați, genul feminin acordând o mai mare atenție acestui aspect. Majoritatea pacienților au prezentat probleme dentare de-a lungul vieții, care

prin pierderea unităților dentare au determinat o afectare a statusului psiho-emoțional al pacienților.

Principalele două cauze de pierdere a unităților dentare sunt reprezentate de procesele carioase și de boala parodontală. Pentru cei mai mulți dintre pacienți, reabilitarea implanto-protetică se realizează la mai mult de un an de zile de la pierderea ultimului dinte de pe arcadă.

Cei mai mulți dintre respondenți au prezentat anterior protezării supraimplantare, reabilitări clasice, dar care nu au reușit să îndeplinească toate obiectivele pe care aceștia le-au expectat de la lucrarea protetică. Pentru aproape toți pacienții chestionați varianta de tratament implanto-protetic a determinat reluarea funcției de masticație în condiții de siguranță și încredere, indiferent de consistența alimentelor consumate, pacienții recăpătându-și plăcerea a realiza funcția masticatorie, dar a determinat și o creștere a încrederii în sine post-terapie, cu implicații majore favorabile la nivelul statusului psiho-emoțional.

Studiul 2 - Evaluarea percepției și satisfacției pacienților cu privire la sistemul de sănătate orală privată din România.

În țara noastră marea majoritate a serviciilor medicale stomatologice sunt reprezentate de serviciile private, iar într-un procent foarte mic și de serviciile medicale stomatologice de stat. Astfel, pacienții pot alege între o multitudine de cabinete medicale.

Prezentul studiu are rolul de a evalua opinia pacienților cu privire la medicii stomatologi, așteptările acestora precum și satisfacția cu privire la serviciile de sănătate orală private din Cluj-Napoca, România.

Ipoteză de lucru și obiective

La nivel internațional sunt folosite studii care să determine gradul de satisfacție al pacienților cu privire la calitatea serviciilor de sănătate cu scopul de a îmbunătăți acest segment.

Obiectul principal al acestui studiu este de a evalua gradul de satisfacție al pacienților în ceea ce privește serviciile stomatologice din practica privată, în vederea îmbunătățirii acesteia, la nivelul municipiului Cluj-Napoca, România.

Material și metodă

Pentru evaluarea gradului de satisfacție al pacienților în prezentul studiu am folosit Dental Beliefs Scala (DBS) și Patients Satisfaction Survey (PSS).

Populația țintă a fost reprezentată de pacienții din ambulatoriu a Catedrei de Reabilitare Orală din cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, pacienți cu diferite afecțiuni stomatologice la care s-au realizat tratamente stomatologice de reabilitare morfo-funcțională a aparatului dento-maxilar. Studiul a cuprins persoane de sex feminin și masculin, din mediul urban și rural, cu vârstă peste 18 ani.

Dental Beliefs Scala este un chestionar elaborat de către Milgrom, Weinstein, Klenknecht și Getz și are ca și scop principal evaluarea percepției pacientului asupra medicului dentist.

Formularul contine format din 28 de itemi, distribuiți în trei categorii după cum urmează: itemi 1 – 11, evaluează profesionalismul medicului stomatolog, itemii 12 – 20, evaluează comunicarea, iar itemii 21 – 28, evaluează lipsa de control. Chestionarul a fost validat pe un grup de 91 de studenți, ulterior fiind distribuit unui număr de 189 de pacienți.

Patient Satisfaction Survey este un chestionar elaborat pentru a evalua gradul de satisfacție al pacienților și cuprinde o secțiune cu date generale despre pacient și o secțiune care evaluează gradul de satisfacție al pacientului privind programările, facilitățile, personalul și tratamentele, cu un total de 35 de întrebări. Există trei răspunsuri la întrebările care evaluează gradul de satisfacție al pacientului și anume, "de acord", "nesigur", "dezacord".

Pentru analiza statistică a tuturor datelor, a fost folosit programul SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). S-au practicat testele: Student T, Mann-Whitney U și Kruskal-Wallis. În vederea stabilirii încrederii au fost utilizați coeficienții Cronbach alpha și Spearman-Brown de lungime egală. Semnificația statistică a fost stabilită la o valoare $p < 0.05$.

Rezultate

Există o corelație directă între factorul de comunicare și factorul lipsă de control, corelație = 0.818, $p = 0.01$ și între factorul profesionalism și cel de comunicare există o proporționalitate directă = 0.616, $p = 0.01$, iar între factorii profesionalism și lipsa de control = 0.614, $p = 0.01$. În schimb nu a fost evidențiată o corelație directă între factorul DBS și numărul de vizite la medicul stomatolog.

Nu există o corelație semnificativă între factorii DBS și numărul de vizite la care au fost supuși pacienții în ultimul an, însă există o asociere. Numărul de vizite este mai mic atunci când factorul comunicare are un scor mai mare, ceea ce sugerează că comunicarea nu este eficientă - $r(189) = 0.07$, $p > 0.05$. De asemenea, numărul de vizite este mai mare atunci când nivelul de profesionalism este mai ridicat. În plus, numărul de vizite este mai scăzut atunci când pacienții simt că nu pot controla factorul exterior - $r(189) = -0.63$, $p > 0.05$, iar factorul lipsă de control este asociat cu scoruri mai mari - $r(189) = -0.11$, $p > 0.05$.

Numărul de vizite în cabinetul de medicină dentară a fost mai mare, când factorul profesionalism a avut un punctaj mai mare și numărul de vizite a fost mai mic, atunci când factorul lipsă de control a fost mai mare.

Nivelul de educație, exprimat prin nivelul EQF (European Qualification Level), nu s-a dovedit a fi nici un factor predictor, nici un factor mediator pentru evaluarea satisfacției pacienților (PSS) în urma analizei ANOVA.

Nu există un efect mediator între DBS și numărul de vizite, dar există o relație de predicție între - dimensiunea lipsei de control și numărul de vizite. Atunci când lipsa de control are un nivel ridicat - ceea ce înseamnă că persoana simte că nu are niciun control asupra situației, numărul de vizite scade. Există o relație indirectă între încheierea tratamentului și încrederea în profesionalismul medicului dentist de la DBS. Atunci când dimensiunea Factor Profesionalism (FP) are scoruri mai mari, ceea ce înseamnă că nivelul de profesionalism este perceput ca fiind scăzut, finalizarea tratamentelor are un nivel scăzut, persoana nu finalizează tratamentul.

Concluzii

Factorii precum gradul de educație, genul sau numărul de vizite în cabinetul de medicină dentară nu sunt determinanți pentru a obține satisfacția totală de la un pacient.

Satisfacția pacientului este importantă din două considerente, în primul rând, pacienții mulțumiți au mai multe șanse să mențină consecvența cu un anumit medic stomatolog sau cabinet de medicină dentară, iar în al doilea rând, prin identificarea elementelor care generează satisfacția pacienților, un cabinet de medicină dentară poate să îmbunătățească managementul și serviciile oferite și celorlalți pacienți.

Principalii factorii pe care pacienții îi analizează atunci când evaluează gradul de profesionalism al medicului stomatolog sunt reprezentați de modul în care acesta comunică și de modul în care este capabil să moduleze sentimentele pacienților. Lipsa de control a medicului stomatolog va alimenta sentimentul de anxietate pe care pacientul îl prezintă față de tratamentele stomatologice.

Studiul 3 - Corticoizii topici o soluție viabilă pentru grefele orale sau gazdă pentru infecții? O perspectivă sistematică asupra studiilor clinice randomizate.

La nivelul populației globale asistăm la o creștere accentuată a numărului de persoane care suferă de afectări neoplazice la nivelul sistemului hematopoietic. Aceste patologii extrem de severe necesită tratamente delicate, greu acceptate de organism și care desigur prezintă și o multitudine de efecte adverse, multe dintre ele la nivelul cavității orale.

Tratamentul alogenic cu celule hematopoietice reprezintă un protocol de tratament la pacienții care prezintă diferite forme neoplazice la nivelul sistemului hematopoietic [60]. Graf versus host disease (GVDH) este o complicație severă a acestui tip de tratament, care este determinată de interacțiunea dintre sistemul imun al persoanei gazdă și celulele transplantate.

Afectarea de la nivelul mucoasei orale apare în 80% din cazurile de GVDH cronic, cel mai frecvent manifestându-se sub formă de eritem, atrofia mucoasei, lichen plan oral, xerostomie, mucozită orală și infecții orale.

Paliția locală a simptomelor orale se poate realiza prin tratamente sistemice, aplicarea de agenți topici locali sau o combinație a acestora. Utilizarea agenților topici locali nu reprezintă un tratament specific în GVDH cronic, însă sunt folosite pentru a ameliora și trata simptomatologia.

Ipoteză de lucru și obiective

Având în vedere numărul tot mai mare de pacienți beneficiari ai terapiilor de transplant cu celule alogene hematopoietice și a efectelor adverse pe care acestea le prezintă în special la nivelul cavității orale, am dorit să determin prin prezentul studiu, eficacitatea utilizării corticoizilor topici precum dexametazona, clobetasol și budesonida în GVHD cronic oral.

Obiective:

- Evaluarea eficacității agenților topici precum dexametazona, clobetasol și budenonidă în GVHD cronic;
- Evaluarea și analizarea datelor prezente în literatură;
- Implicațiile sistemice pe care le prezintă aplicarea corticoizilor topici.

Material și metodă

Studiu de tip review sistematic, care a utilizat și analizat trialuri clinice din literatura de specialitate pentru a compara utilizarea corticoizilor topici locali precum dexametazona, clobetasolul și budenonidă în GVHD oral.

Prezentul studiu respectă criteriile impuse de PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) și formatul impus de Cochrane Collaborations.

Criteriile de includere pentru prezentul review sistematic au fost reprezentate de:

- Persoane adulte care prezintă GVHD;
- Pacienții care au fost tratați cu corticosteroizi topici: dexametazonă, clobetasol, budenonidă ;
- Pacienții care au beneficiat de radioterapie ;
- Studiile să fi fost publicate în limba engleză.

Rezultate

Au fost generate 1317 articole. Dintre acestea 584 de articole au fost excluse, iar restul de 733 au fost eligibile. 723 de articole au fost excluse pentru că nu au îndeplinit în totalitate criteriile de eligibilitate, iar dintre cele 10 articole rămase, 7 articole au fost excluse deoarece erau studii prospective sau retrospective. Rezultând în final un număr de trei articole incluse în prezentul review sistematic.

Cele trei studii incluse au fost reprezentate de un trial randomizat multicentric deschis, un trial clinic randomizat dublu-orb și un studiu randomizat de fază II deschis, publicate între ani 2012-2016 și care au cuprins un număr de 76 de pacienți, dintre care 44 au beneficiat de administrare topică de dexametazonă, 14 pacienți au beneficiat de administrarea de clobetasol, iar un număr de 18 pacienți au primit tratament topic cu butasonidă. Țările în care s-au realizat cele trei studii au fost Israel, Germania, Brazilia și SUA. Vârsta medie a pacienților incluși în studiu a fost cuprinsă între 43,8 și 55 de ani, preponderent persoane de gen feminin.

Manifestările orale a GVHD au fost reprezentate de: eritem, atrofia mucoasei, leziuni ulceroase, lichen plan, hiperkeratoza, pseudomembrane, edem și apariția de mucoceluri la nivelul mucoasei palatului moale, mucoasei labiale și jugale sub forma unor chiste cu mucus.

Răspunsul clinic la terapia topică cu corticosteroizi a fost de 61% pentru WHO toxicity oral/gastrointestinal, 50-61% pentru mOMRS, 68% pentru OMAS și 50% pentru NIH oral cavity response, iar ca și efecte secundare instalate, au fost raportate cheilite, esofagită, infecții fungice, disgeuzie, senzații de arsură și durere la nivelul cavității orale.

Administrarea de budesonidă topică în GVHD oral prezintă un profil de siguranță. Analizele de siguranță permit administrarea de budesonidă în cantitate de 3mg de 3 ori pe zi, aplicată timp de 10 minute sub formă de apă de gură.

Aplicarea topică de Clobetasol și Dexametazonă au fost eficiente în tratamentul de reducere a simptomatologiei induse de GVHD cronice orale. Utilizarea de corticosteroid topic, Clobetasol, a avut rezultate cu mult mai bune comparativ cu aplicarea topică de Dexametazonă în ceea ce privește remiterea simptomatologiei și a îmbunătățirii aspectului morfologic al leziunilor orale.

Administrarea de Dexametazonă topică este sigură și eficientă în ceea ce privește reducerea simptomatologiei induse de GVHD cronice orale. Dexametazona ar trebui considerată ca primă linie de tratament topic cu corticosteroizi la pacienții cu GVHD cronică orală, netratați și simptomatici.

Concluzii

Tratamentul cu transplant de celule hematopoietice alogene, este o variantă de tratament eficientă în diferitele afecțiuni neoplazice sau non-neoplazice ale sistemului hematopoietic, însă acesta prezintă și o serie de complicații severe, o mare parte dintre ele manifestându-se la nivelul cavității orale. Obiectivul principal al tratamentului cu agenți topici în GVHD orală este de a reduce simptomatologia de la nivelul cavității orale și de a menține sau îmbunătăți calitatea vieții pacienților afectați de aceste complicații.

Bazându-ne pe trialurile clinice randomizate analizate, toți cei trei agenți topici utilizați: Budesonida, Clobetasolul, Dexametazona sunt eficienți în tratamentul simptomatologiei induse de GVHD orale cronice și prezintă un profil de siguranță satisfăcător. Utilizarea agenților topici prezentați în tratamentul GVHD orale cronice, cu toate că prezintă multe beneficii pentru pacient în combaterea simptomatologiei, nu este lipsită și de efecte adverse neplăcute precum: cheilita, infecții fungice, disgeuzie, esofagită, senzație de arsură sau durere la nivelul cavității orale. În urma analizării datelor din cele trei trialuri clinice randomizate, se pare că cea mai eficientă variantă de tratament este reprezentată de utilizarea Budesonidei 3mg/10ml, urmată de Clobetasol și de Dexametazonă.

ORIGINALITATEA ȘI CONTRIBUȚIILE INOVATIVE ALE TEZEI

În prezenta lucrare de doctorat au fost aduse informații importante și edificatoare cu privire la importanța statusului dentar, în ceea ce privește nivelul stimei de sine și asupra efectelor psiho-emoționale pe care lipsa unităților dentare o produce. De asemenea au fost prezentate informații importante cu privire la gradul de satisfacție pe care îl prezintă pacienții reabilitați prin terapie complexă implanto-protetică și la impactul pe care această terapie îl are asupra pacientului, dar și asupra dificultății percepute de pacienți în vederea urmăririi și finalizării unui astfel de plan de tratament.

Prezenta teză de doctorat a adus informații importante pentru literatura de specialitate internațională și în special pentru cea națională, cu privire la elementele pe care le urmăresc pacienții, la serviciile de sănătate privată din Cluj-Napoca, România, pentru a se putea declara mulțumiți atât de calitatea serviciilor medicale oferite cât și de modul în care corpul medical relaționează cu aceștia.

De asemenea prin intermediul celui de al doilea studiu s-a putut realiza o radiografie a calității serviciilor medicale private, oferite la nivelul Municipiului Cluj-Napoca, din perspectiva pacientului, date care pot ajuta prestatorii de servicii medicale din Cluj-Napoca și nu numai, să-si îmbunătățească elementele identificate ca fiind de o importanță majoră pentru pacient.

Cel de al treilea studiu al prezentei lucrări, a adus un important aport informațional cu privire la tipurile de tratament care pot fi utilizate în combaterea și tratarea diferitelor efecte adverse produse de transplantul de celule hematopoietice alogene, la nivelul cavității orale. Acest tip de tratament fiind unul foarte utilizat, iar efectele pe care le produce fiind pentru mulți dintre pacienți devastatoare.

Prezenta lucrare de doctorat, cuprinde teme de interes la nivel global, informațiile rezultate în urma studiilor efectuate, prezentând un impact major în literatura de specialitate.

"Iuliu Hațieganu" University of Medicine and Pharmacy Cluj-Napoca

Summary of the Ph.D. Thesis

Evaluation of the impact on the self perception of the edentulous patient, prosthetized by implant-prosthetic therapy

Ph.D. Student: **Arin Ioan Sava**

Ph.D. Scientific Coordinator: **Prof. dr. Radu Septimiu Câmpian**

Cluj-Napoca 2024

UMF
UNIVERSITATEA DE
MEDICINĂ ȘI FARMACIE
IULIU HAȚIEGANU
CLUJ-NAPOCA

CONTENTS

INTRODUCTION

CURRENT STATE OF KNOWLEDGE

Chapter 1

- 1.1. Anatomy of the periodontium
- 1.2. Innervation of the teeth
- 1.3. Periodontal disease
- 1.4. Importance of dental structures on quality of life

Chapter 2. Treatment of edentulism by implantologic therapy

2. 1. What is edentulism and its causes
- 2.2. Implant treatment in edentulous patients
- 2.3. Impact of edentulism on quality of life

Chapter 3. The psychological profile of the edentulous patient

- 3.1. The psychological status of totally edentulous patients
- 3.2. Patient-doctor relationship

PERSONAL CONTRIBUTION

1. Working hypothesis/objectives

2. Study 1. Retrospective study on the evaluation of patient satisfaction with superimplant work. Preliminary questionnaire based study

- 2.1. Introduction
- 2.2. Working hypothesis and objectives
- 2.3. Material and method
- 2.4. Results
- 2.5. Discussion
- 2.6. Conclusions

3. Study 2. Assessing patients' perception and satisfaction with the private oral health care system in Romania

- 3.1. Introduction
- 3.2. Working hypothesis and objectives

3.3. Material and method

3.4. Results

3.5. Discussion

3.6. Conclusions

4. Study 3. Topical corticosteroids a viable solution for oral grafts or host for infections? A systematic perspective on randomized clinical trials

4.1. Introduction

4.2. Working hypothesis and objectives

4.3. Material and method

4.4. Results

4.5. Discussion

4.6. Conclusions

5. General conclusions

6. Originality and innovative contributions of the thesis

REFERENCES

Key words: edentulization, implant prosthetics, dental structures, psychological aspects, self-perception, mastication, swallowing, phonation.

INTRODUCTION

Oral health and quality of life are two topics of increasing interest, both in the society in which we live and globally, and are two important topics that are very common in both hospital units and public health institutes, nationally and worldwide.

The link between oral health and quality of life can be explained by the fact that the patient's self-perception of aesthetic appearance and psychological status have a strong and direct relationship. A beautiful smile, with aligned, complete teeth, stable occlusion, associated with natural color and morphology, leads to increased self-esteem, confidence, and indicates an increased quality of life and concern about the patient's general health.

On the opposite side, patients with uni- or pluridentate edentations, show a lack of self-confidence, have a psychological status closer to that of a depressed person, often these patients have various associated general illnesses, which shows a lower quality of life and a decreased interest in health status.

Unidentate or multidentate edentulism is a very common condition in the global population. It is more common in adults and the elderly, but can also occur in adolescents or young adults.

Due to the large number of patients who are in the situation of being partially or totally edentulous, this topic is of interest to all practitioners in the field of dentistry, but also in general medicine, as some diseases, especially gastric diseases, are closely related to an unfavorable dental status.

The loss of dental units affects a person's quality of life in many ways. Both the proper functioning of the dento-maxillary apparatus (chewing, swallowing, phonation) and the esthetic appearance are affected, as well as the emotional and especially the emotional level.

In view of all the implications that dental status has for the general public and the increasing number of patients being referred to private or public dental surgeries, dentists are obliged to establish a close, trusting relationship with the patient and to inform them of the possible treatment options, each with its advantages and disadvantages. One therapy that is increasingly being used is dental implants, which do a very good job of restoring the function of the jaw and jaw apparatus.

In this paper I have tried to make an important contribution to assessing patients' perceptions of the quality of dental treatments and how patients perceive the treatments performed by the medical profession.

CURRENT STATE OF KNOWLEDGE

In the three chapters of the theoretical research part of the thesis, aspects related to the anatomy of the periodontium, the importance of dental structures on the quality of life, the treatment of edentulism by implantologic therapy, the psychological status of the edentulous patient and the doctor-patient relationship are reviewed.

PERSONAL CONTRIBUTION

Based on the information presented in the Current state of knowledge, three studies have been conducted in this paper in order to provide clear information on unidentate, pluridentate and total

edentulous dentitions and their impact on the patient's psycho-emotional status, to assess the patients' perception and satisfaction with the private oral health care system in Romania and the municipality of Cluj-Napoca, which are the factors that determine a lower or higher degree of satisfaction with dental treatments for oral rehabilitation, as well as an overview of allogeneic hematopoietic cell treatment, which is a treatment protocol for patients with different neoplastic forms of the hematopoietic system and the side effects manifested in the oral cavity of allogeneic hematopoietic cell transplantation treatment.

Graft versus host disease (GVHD) being a severe complication of this type of treatment, which is caused by the interaction between the host immune system and the transplanted cells.

Study 1 - Retrospective study on the evaluation of patients' satisfaction with overdenture work. Preliminary questionnaire-based study

The introduction of implantology on a large scale as a therapy for single-tooth and multiple-tooth edentulous teeth has revolutionized the treatment possibilities and the biological implications of these treatments, setting new standards in the rehabilitation of the functions of the dento-maxillary apparatus.

Patient satisfaction with supra-implant work needs to be assessed on several aspects. Achieving maximum patient satisfaction with supra-implant treatment is a major challenge for the practitioner as he/she has to be both a good professional in the field and endowed with outstanding communication skills, otherwise patients may be dissatisfied with the therapeutic act, the cost or the attitude of the practitioner.

An important role in achieving maximum patient satisfaction, in addition to the quality of the therapeutic act, is also represented by the way the practitioner relates to the patient and the degree of trust he or she gives to the people who come to the dental practice for these implant treatments.

Working hypothesis and objectives

To evaluate the degree of satisfaction of totally edentulized patients who have received dento-maxillary appliance rehabilitation by means of overdenture prosthetic work.

The specific objectives assessed were:

- To assess patients' perceptions of the quality of treatment provided;
- Evaluation of patients' perception of the conduct of medical staff;
- Evaluation of the degree of satisfaction with the supraimplant treatment performed;
- Evaluation of perception of post-treatment quality of life status;
- Evaluation of self-perception regarding the psychological and emotional component;
- Evaluation of the self-confidence of the implant-prosthetically treated patient.

Material and method

Retrospective study, with a group of 50 subjects in the supraimplant treatment phase and based on a satisfaction assessment questionnaire composed of 26 questions, completed by patients during 2015-2016, in Cluj-Napoca, Romania.

The data in the present study include aspects related to gender, age, environment of residence, level of education, and treatment performed.

The questionnaire used was divided into three parts, the first part collecting general information, the second part about patients' attitude towards their own health, how the patient perceived the existence of edentulousness, and in the third part data were collected about the degree of satisfaction obtained after implant-prosthetic rehabilitation.

Results

Females showed a greater willingness and desire to regain the function of their dento-maxillary apparatus by means of overdenture treatments, 28% higher than males. This result shows that females pay more attention to oral health and appearance.

The health of the dental units is important to the majority of respondents, and this result is gratifying, as timely specialized treatment can prevent a number of undesirable effects both locally and more generally.

The psychological implications of edentulization are manifold, as patients affected by this oral status tend to retreat, social life is a burden for most, feelings of inferiority are increasingly overwhelming and interpersonal relationships become uncomfortable. These aspects are also present in the literature, and are confirmed by the results of the present study, with 80% of the people interviewed declaring themselves affected by the loss of dental units.

The lack of medical education of children and parents has serious consequences in the development of each person. This can also be observed in the present study, where the majority of patients lost their first permanent tooth by the age of 18 years.

The improvement of quality of life by means of supra-implant therapy is certain and demonstrated both by the literature data and the results of the present study. Most of the patients declare themselves satisfied with the implant-prosthetic treatment, prefer this therapeutic option over the classic partial or total prosthodontic treatment, and their self-confidence is much higher after the completion of the treatment compared to their self-confidence before the beginning of the morpho-functional rehabilitation. All these results show a considerable improvement in patients' quality of life.

Conclusions

The importance of the health of the dental units and their esthetic appearance is an important desideratum for almost all patients surveyed, with the female gender paying more attention to this aspect. The majority of the patients had dental problems during their lifetime, which, through the loss of dental units, affected the psycho-emotional status of the patients.

The two main causes of tooth loss are carious processes and periodontal disease. For most patients, implant-prosthetic rehabilitation is performed more than one year after the loss of the last tooth in the arch.

Most of the respondents had previously had classical overdenture restorations that failed to fulfill all the goals they had expected from the prosthodontic work. For almost all the patients surveyed, the implant-prosthetic treatment option led to the resumption of chewing function in conditions of safety and confidence, regardless of the consistency of the food consumed, patients regaining the

pleasure of performing the chewing function, but also led to an increase in self-esteem after the treatment, with major favorable implications on the psycho-emotional status.

Study 2 - Assessment of patient perception and satisfaction with the private oral health care system in Romania.

In our country, the vast majority of dental health care services are provided by private services, and a very small percentage by state dental health care services. Thus, patients can choose between a multitude of medical practices.

This study aims to assess patients' opinion about dentists, their expectations and satisfaction with private oral health services in Cluj-Napoca, Romania.

Working hypothesis and objectives

Internationally, studies are used to determine patient satisfaction with the quality of health care services in order to improve this segment.

The main objective of this study is to evaluate the degree of patient satisfaction with dental services in private practice in order to improve it in Cluj-Napoca, Romania.

Material and method

To assess patient satisfaction in the present study we used the Dental Belief Scale (DBS) and the Patients Satisfaction Survey (PSS).

The target population was represented by outpatients of the Oral Rehabilitation Department of the County Emergency Clinical Hospital Cluj-Napoca, patients with various dental diseases who underwent dental treatments for morpho-functional rehabilitation of the dento-maxillary apparatus. The study included female and male patients from urban and rural areas, aged over 18 years.

The Dental Beliefs Scale is a questionnaire developed by Milgrom, Weinstein, Klenknecht and Getz and its main purpose is to assess the patient's perception of the dentist. The form consists of 28 items, distributed in three categories as follows: items 1 - 11, assess the professionalism of the dentist, items 12 - 20, assess communication, and items 21 - 28, assess lack of control. The questionnaire was validated on a group of 91 students and subsequently distributed to 189 patients.

Patient Satisfaction Survey is a questionnaire designed to assess patient satisfaction and consists of a section with general patient data and a section assessing patient satisfaction with appointments, facilities, staff and treatments, with a total of 35 questions. There are three responses to the questions assessing patient satisfaction, namely, 'agree', 'unsure', 'disagree'.

SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) was used for statistical analysis of all data. Tests were practiced: Student T, Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis. Cronbach alpha and Spearman-Brown coefficients of equal length were used to establish confidence. Statistical significance was set at $p < 0.05$.

Results

There is a direct correlation between the communication factor and the lack of control factor, correlation = 0.818, $p=0.01$ and between the professionalism factor and the communication factor there is a direct proportionality = 0.616, $p=0.01$ and between the professionalism and lack of control factors = 0.614, $p=0.01$. In contrast, no direct correlation was found between the DBS factor and the number of visits to the dentist.

There is no significant correlation between the DBS factors and the number of visits patients have had in the past year, but there is an association. The number of visits is lower when the communication factor has a higher score, suggesting that communication is not effective - $r(189)=0.07$, $p>0.05$. The number of visits is also higher when the level of professionalism is higher. In addition, the number of visits is lower when patients feel that they cannot control the external factor - $r(189)=-0.63$, $p>0.05$, and the lack of control factor is associated with higher scores - $r(189)=-0.11$, $p>0.05$.

The number of dental office visits was higher when the professionalism factor scored higher and the number of visits was lower when the lack of control factor scored higher.

The level of education, as expressed by EQF (European Qualification Level), was found to be neither a predictor nor a mediator factor for patient satisfaction rating (PSS) in ANOVA analysis.

There is no mediating effect between DBS and the number of visits, but there is a predictive relationship between - the extent of lack of control and the number of visits. When the lack of control is high - meaning that the person feels that they have no control over the situation, the number of visits decreases. There is an indirect relationship between treatment completion and trust in the professionalism of the DBS dentist. When the dimension Factor Professionalism (FP) has higher scores, which means that the level of professionalism is perceived to be low, treatment completion has a low level, the person does not complete the treatment.

Conclusions

Factors such as educational level, gender or number of dental office visits are not determinants of overall patient satisfaction.

Patient satisfaction is important for two reasons, firstly, satisfied patients are more likely to maintain consistency with a particular dentist or dental practice, and secondly, by identifying the drivers of patient satisfaction, a dental practice can improve the management and service to other patients.

The main factors that patients look at when evaluating the professionalism of the dentist are the way the dentist communicates and the way he/she is able to modulate the patient's feelings. Lack of control by the dentist will fuel the patient's feelings of anxiety about dental treatments.

Study 3 - Topical corticosteroids a viable solution for oral grafts or host for infections? A systematic perspective on randomized clinical trials.

The global population is witnessing a sharp increase in the number of people suffering from neoplastic damage to the hematopoietic system. These extremely severe pathologies require delicate treatments, which are difficult for the body to accept and which of course have a multitude of side effects, many of them in the oral cavity.

Allogeneic hematopoietic cell therapy is a treatment protocol for patients with various neoplastic forms of the hematopoietic system [60]. Graf versus host disease (GVDH) is a severe complication of this type of treatment, which is caused by the interaction between the host immune system and the transplanted cells.

Oral mucosal involvement occurs in 80% of cases of chronic GVDH, most commonly manifesting as erythema, mucosal atrophy, oral lichen planus, xerostomia, oral mucositis and oral infections.

Local palliation of oral symptoms can be achieved by systemic treatments, topical topical topical agents or a combination of these. The use of local topical agents is not a specific treatment in chronic GVDH, but they are used to relieve and treat symptoms.

Working hypothesis and objectives

Given the increasing number of patients receiving allogeneic hematopoietic cell transplantation therapies and the adverse effects they present especially in the oral cavity, we aimed to determine in the present study, the efficacy of the use of topical corticosteroids such as dexamethasone, clobetasol and budesonide in chronic oral GVHD.

Objectives:

- To evaluate the efficacy of topical agents such as dexamethasone, clobetasol and budesonide in chronic GVHD;
- To evaluate and analyze data present in the literature;
- Systemic implications of topical corticosteroid application.

Material and method

Systematic review study that used and analyzed clinical trials from the literature to compare the use of topical topical topical corticosteroids such as dexamethasone, clobetasol and budesonide in oral GVHD.

This study complies with the Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA) criteria and the format required by Cochrane Collaborations.

The inclusion criteria for the present systematic review were:

- Adults presenting with GVHD;
- Patients who have been treated with topical corticosteroids: dexamethasone, clobetasol, budesonide ;
- Patients who have received radiotherapy ;
- Studies must have been published in English.

Results

1317 articles were generated. Of these, 584 articles were excluded and the remaining 733 were eligible. 723 articles were excluded because they did not fully meet the eligibility criteria, and of the remaining 10 articles, 7 articles were excluded because they were prospective or retrospective studies. This finally resulted in a total of three articles included in this systematic review.

The three included studies were represented by a multicenter open-label randomized open-label randomized multicenter trial, a double-blind randomized double-blind randomized clinical trial and a phase II open-label randomized open-label randomized study, published between the years 2012-2016 and involving a total of 76 patients, of which 44 patients received topical dexamethasone administration, 14 patients received clobetasol administration, and a total of 18 patients received topical butasonide treatment. The countries where the three studies were conducted were Israel, Germany, Brazil and the USA. The average age of the patients included in the study ranged from 43.8 to 55 years, predominantly female.

The oral manifestations of GVHD were erythema, mucosal atrophy, ulcerative lesions, lichen planus, hyperkeratosis, pseudomembranes, edema, and mucoceles in the soft palate, labial and jugal mucosa in the form of mucus cysts.

The clinical response to topical corticosteroid therapy was 61% for WHO oral/gastrointestinal toxicity, 50-61% for mOMRS, 68% for OMAS and 50% for NIH oral cavity response, and cheilitis, esophagitis, fungal infections, dysgeusia, burning sensations and pain in the oral cavity were reported as established side effects.

Topical budesonide administration in oral GVHD has a safety profile. The safety analysis allows budesonide 3mg 3 times daily applied for 10 minutes as mouthwash.

Topical application of Clobetasol and Dexamethasone have been effective in the treatment of reducing symptoms induced by chronic oral GVHD. The use of topical corticosteroid, Clobetasol, had significantly better results compared to topical application of Dexamethasone in terms of remission of symptoms and improvement of the morphologic appearance of oral lesions.

Topical administration of Dexamethasone is safe and effective in reducing symptoms induced by chronic oral GVHD. Dexamethasone should be considered as first-line topical corticosteroid treatment in untreated and symptomatic patients with chronic oral chronic GVHD.

Conclusions

Treatment with allogeneic hematopoietic hematopoietic cell transplantation is an effective treatment option in various neoplastic or non-neoplastic disorders of the hematopoietic system, but it also presents a number of severe complications, many of which manifest in the oral cavity. The main objective of treatment with topical agents in oral GVHD is to reduce symptoms in the oral cavity and to maintain or improve the quality of life of patients affected by these complications.

Based on randomized clinical trials reviewed, all three topical agents used: Budesonide, Clobetasol, Dexamethasone are effective in the treatment of chronic oral GVHD-induced symptomatology and have a satisfactory safety profile. The use of the presented topical agents in the treatment of chronic oral GVHD, although having many benefits for the patient in combating the symptoms, is not free of unpleasant side effects such as cheilitis, fungal infections, dysgeusia, esophagitis, burning sensation

or pain in the oral cavity. After analysing the data from the three randomized clinical trials, it appears that the most effective treatment option is Budesonide 3mg/10ml, followed by Clobetasol and Dexamethasone.

ORIGINALITY AND INNOVATIVE THESIS CONTRIBUTION

This doctoral thesis has provided important and enlightening information on the importance of dental status in terms of self-esteem and on the psycho-emotional effects that the lack of dental units produces. Important information was also presented on the degree of satisfaction of patients rehabilitated by complex implant-prosthetic therapy and the impact that this therapy has on the patient, as well as on the difficulty perceived by patients in following and finalizing such a treatment plan.

This doctoral thesis has provided important information for the international and especially for the national literature, regarding the elements that patients follow in private health services in Cluj-Napoca, Romania, in order to be satisfied with both the quality of the medical services offered and the way in which the medical staff relates with them.

Also, through the second study it was possible to realize an x-ray of the quality of private medical services offered in the Municipality of Cluj-Napoca, from the patient's perspective, data that can help health care providers in Cluj-Napoca and beyond, to improve the elements identified as being of major importance for the patient.

The third study of the present work has brought an important informational contribution regarding the types of treatment that can be used to combat and treat the different adverse effects produced by allogeneic hematopoietic cell transplantation in the oral cavity. This type of treatment is widely used and the effects for many patients are devastating.

The present doctoral thesis covers topics of global interest, the information resulting from the studies carried out, presenting a major impact in the specialized literature.